

Leptospirose

Knaagdieren en Zoönosen
11e Nationale Symposium Zoönosen

23 november 2017

Marga Goris, PhD

Nationaal Referentielaboratorium voor Leptospirosen (NRL)

(OIE) Leptospirose Referentie Centrum

Academisch Medisch Centrum

Medische Microbiologie

Nationaal Referentielaboratorium voor Leptospirosen (Cib/NVWA via RIVM)

Diagnose

- Diagnostisch centrum voor leptospirose in Nederland

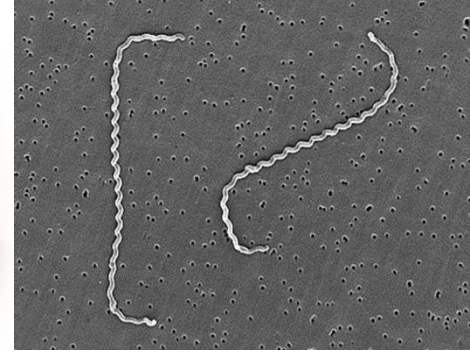
Referentie taken (inclusief surveillance en training)

- Verzameling patiënt gegevens, ziekte (verschijnselen en epidemiologie), typering ziekteverwekker
- Expertise-centrum binnenlandse bestrijdingsactiviteiten (brononderzoek)
- Referentiestammen collectie
- Contact internationale organisaties en onderzoekers

Research

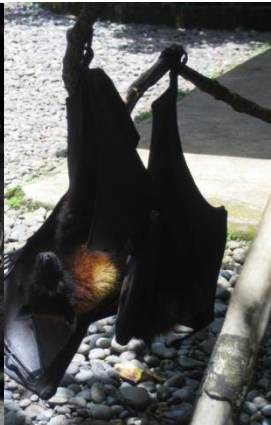
- (moleculaire) epidemiologie, inclusief WHO en ECDC activiteiten, ziektelast studies, risico inschattingen en uitbraak onderzoek
- Pathogenese
- Pathogeen evolutie

Leptospirose

- Infectie ziekte (Weil 1886)
- Pathogene bacteriën: **leptospiren**
- Pathogene leptospiren bevinden zich in de nieren van dragers, uitgescheiden via de urine
- Zoönose: overgedragen van dier naar mens, direct of indirect
- Infectie bron: knaagdieren/huisdieren (zoals rat, muis, koe, hond, muskusrat)
- De mens is geen drager
- (Saprofiete leptospiren bevinden zich in oppervlakte water)
- Verspreiding: wereldwijd, uitgezonderd Antarctica

Leptospiren worden uitgescheiden via de urine

Leptospiren kunnen binnendringen door beschadigde huid en slijmvliezen

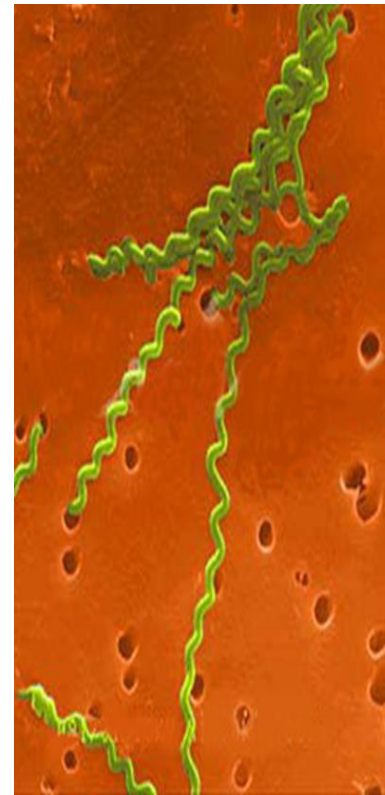
Titel

Leptospiren

- Bacterien: Spirochaeten, kurkertrekkervormige bacterien
- Grootte 6-20 μm x 0,1 μm
- ~300 serovars in 26 serogroepen
- Species, sensu lato: 2 species
  - » *Leptospira interrogans* (pathogeen, >250 serovars)
    - **ziekteverwekkend**
  - » *Leptospira biflexa* (saprofiet, >60 serovars)
    - **niet ziekteverwekkend**
- Aeroob, 28-30 °C, generatietijd 6-8 uur

Leptospiren serovars

- *Geassocieerd met de natuurlijke gastheer en geografische distributie:*

- Icterohaemorrhagiae & Copenhageni **ratten** → Weil's syndroom
- Grippotyphosa **muizen, muskusratten** → modder koorts
- Hardjo **koeien** → melkerskoorts
- Poi, Ballum **muizen**
- Mozdok **woelmuizen**
- Canicola **honden**
- Pomona **varkens**

Overleving in het milieu

Pathogene leptospiren (ziekteverwekkend):

1. komen via de urine in de omgeving

2. kunnen maanden overleven onder gunstige omstandigheden:

Vochtig

Temperatuur 13 – 30 °C

pH neutraal – licht alkalisch (pH 6.5 – 8.5)

3. Gaan dood door o.a.

bevriezing

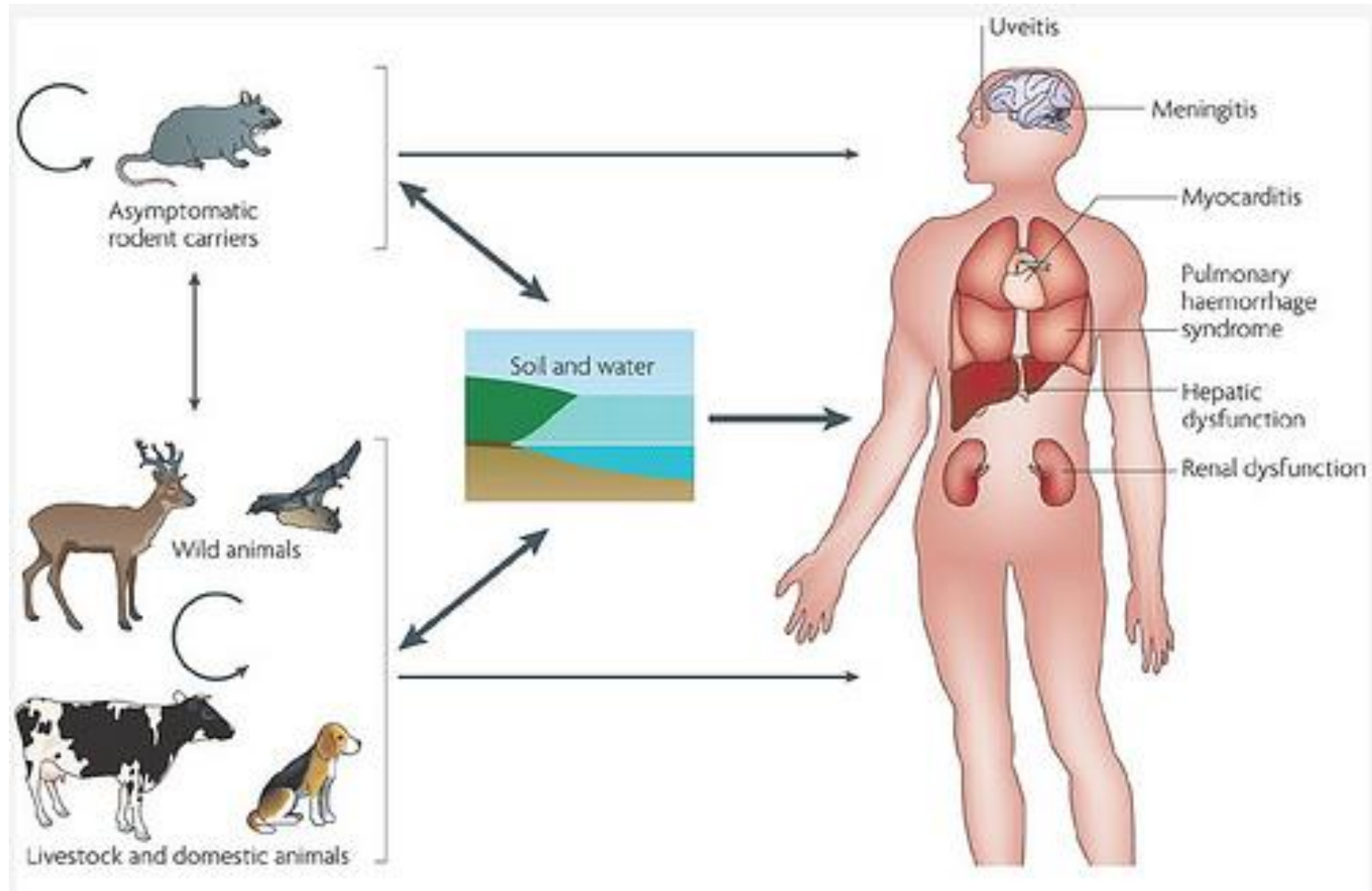
uitdroging

UV (zon)

hitte (>40 °C)

chloor

jodium

Kliniek: milde leptospirose

- Incubatietijd: 1-2 weken (2-30 dagen)
- Merendeel subklinisch of mild

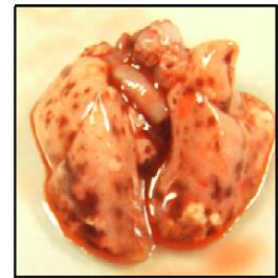
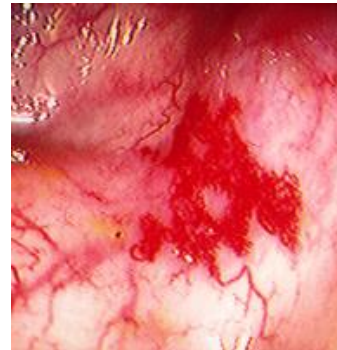
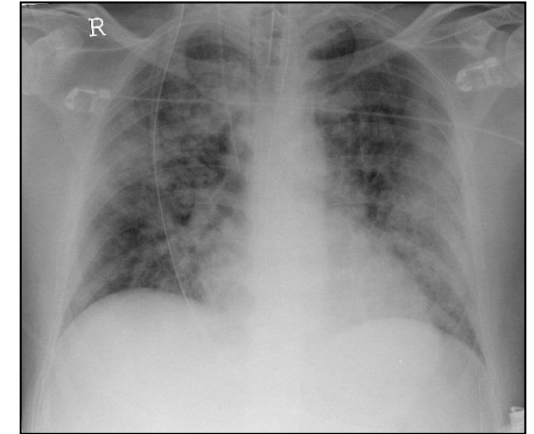
*D.P. Olszyna et. al. Leptospirose in Nederland 1991-1995.
Ned Tijdschr Geneesk 1998 30 mei;142(22*

<i>kenmerk</i>	<i>aantal patiënten met kenmerk/ aantal patiënten onderzocht (%)</i>
<i>symptomen</i>	
koorts	138/142 (97)
myalgie	97/130 (75)
hoofdpijn	74/109 (68)
koude rillingen	66/105 (63)
diarree	36/93 (57)
braken	49/101 (49)
oligurie/anurie	37/104 (36)

Kliniek: ernstige leptospirose

- 10% ernstig beloop:
- Multi-orgaan falen
- Bloedingen
- Icterus (klassieke Weil)
- Mortaliteit >50%

behandeling

- **Penicillin G IV (6 million units/day)¹**
  - Placebo controlled trial (n=42): effective even in late stage disease
  - Some RCT failed to demonstrate benefit of Penicillin (Edwards 1988; Daher 2000)
- **Doxycycline 100 mg bd²**
  - Reduced duration of fever, improved symptoms, shedding into urine
  - Severe cases excluded: thus only advised in *mild* cases
- **Recently:**
  - **Ceftriaxone** (1 g iv/d) vs. **penicillin G**: even effective³
  - **Cefotaxime** vs. **penicillin G** vs. **doxycycline i.v.** (n=520): even effective⁴
- **Supportive treatment: dialyses, mechanical ventilation (?)**

¹Watt 1988: *Lancet*, ²McClain 1984: *Ann Intern Med*; ³Panaphut 2003: *Clin Infect Dis*; ⁴Suputtamongkol 2004: *Clin Infect Dis*

Diagnostiek

Aantonen van de leptospiren dmv kweek

- ✓ Eerste 10 ziektedagen uit bloed, daarna uit urine

Aantonen van de leptospiren dmv PCR (DNA)

- ✓ Eerste 10 ziektedagen uit bloed,
- ✓ Urine PCR altijd zinvol
- ✓ PCR is binnen 1 dag bekend
- ✓ Kweken gaat langzaam, maximaal 4 maanden
- ✓ Positieve kweek kan getypeerd worden

Aantonen van antistoffen

- ✓ Komen op na 4-7 ziektedagen, piek 2^e - 3^e week
- ✓ Resultaat binnen 1 dag bekend
- ✓ Infecterende serogroep

Leptospirose bij de mens in Nederland 1925-2008

- 2553 patienten
- 91% man
- Opgelopen via:
  - Beroep
  - Recreatieve/sportieve activiteiten
  - Ongelukken met daarbij watercontact

Leptospirose bij de mens in Nederland 1925-2008

2005-2008:

- Antibiotica 84%
- Ziekenhuis 74%
- IC 18%
- Nier dialyse 12%
- Overleden 3%

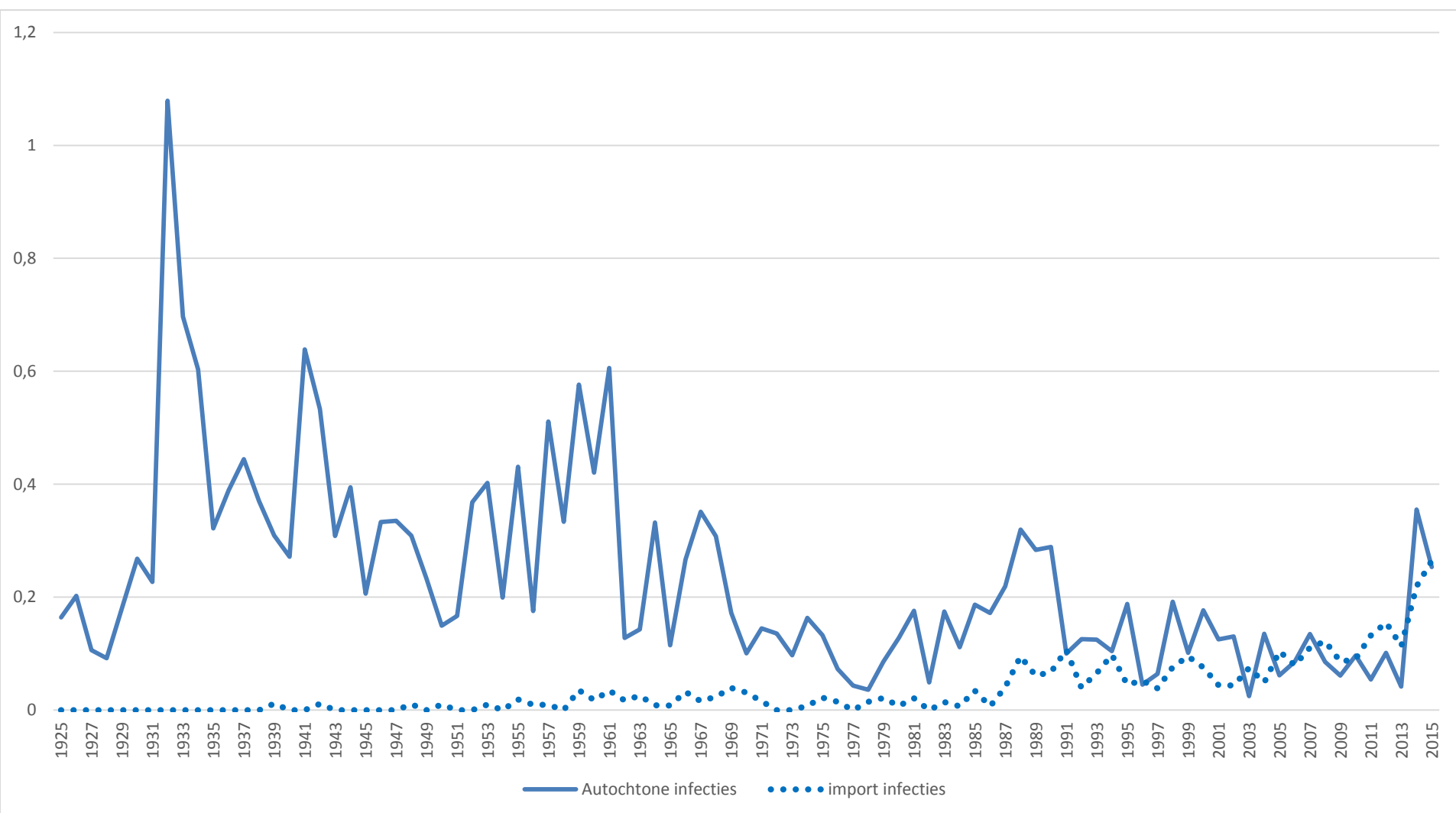
Klachten na een doorgemaakte leptospirose infectie

1 maand na ontslag ziekenhuis:

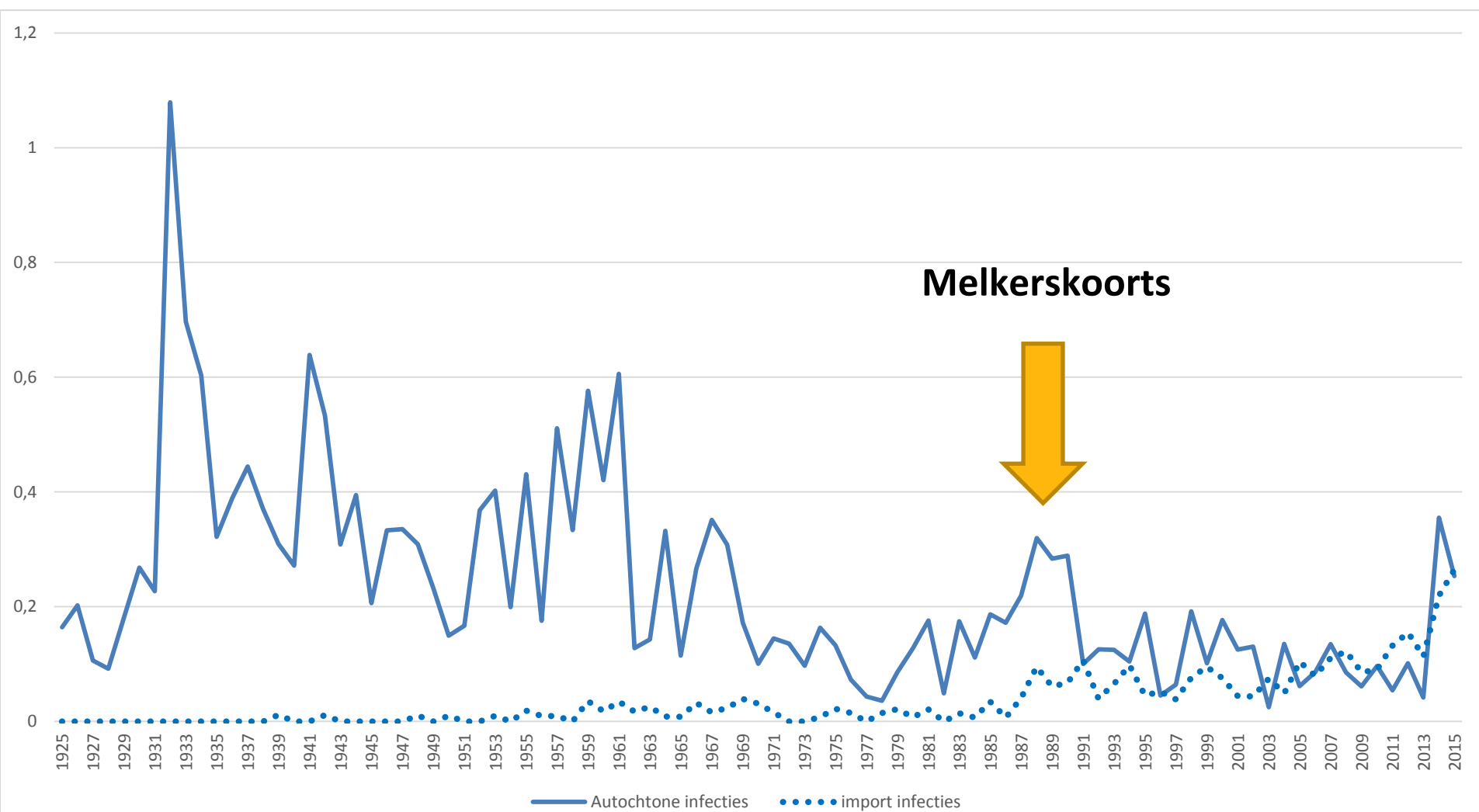
- 46% van de patienten hield klachten
- 30% van de patienten had restklachten variierend van korter dan 2 maanden tot langer dan 2 jaar
- extreme vermoeidheid, hoofdpijn, malaise, gewrichtspijnen, nog niet in staat om te werken

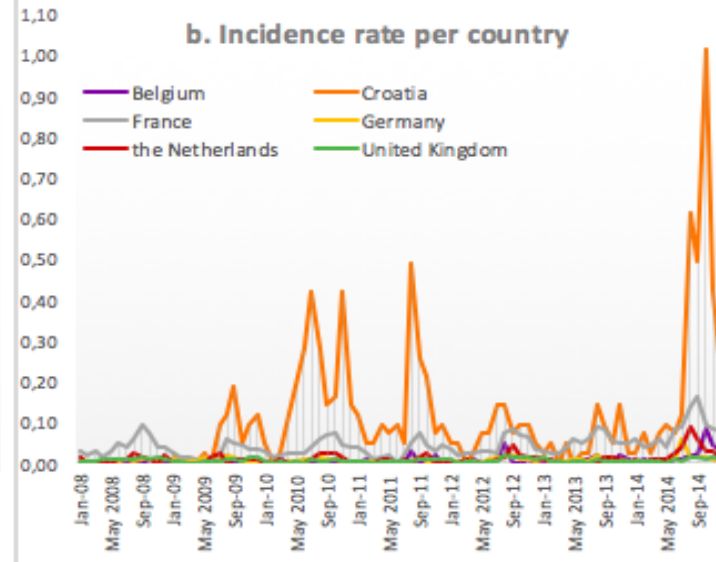
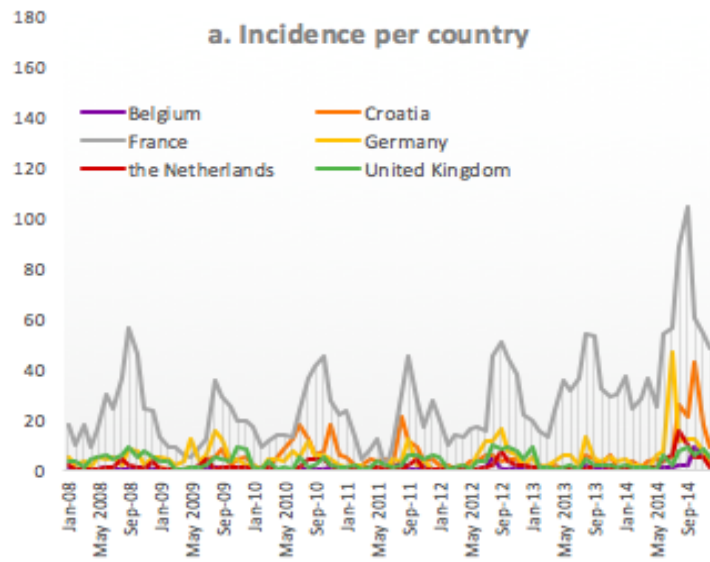
Leptospirose incidentie Nederland 1925-2015 (aantal gevallen/100.000 inwoners)

Leptospirose incidentie Nederland 1925-2015 (aantal gevallen/100.000 inwoners)

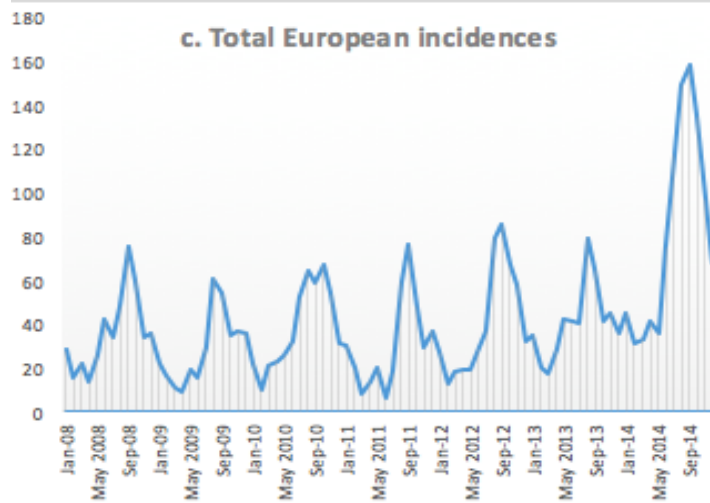

Opkomst van leptospirose in de EU: de invloed van het klimaat op lange termijn trends en seizoensgebonden uitbraken tussen 2008 en 2014

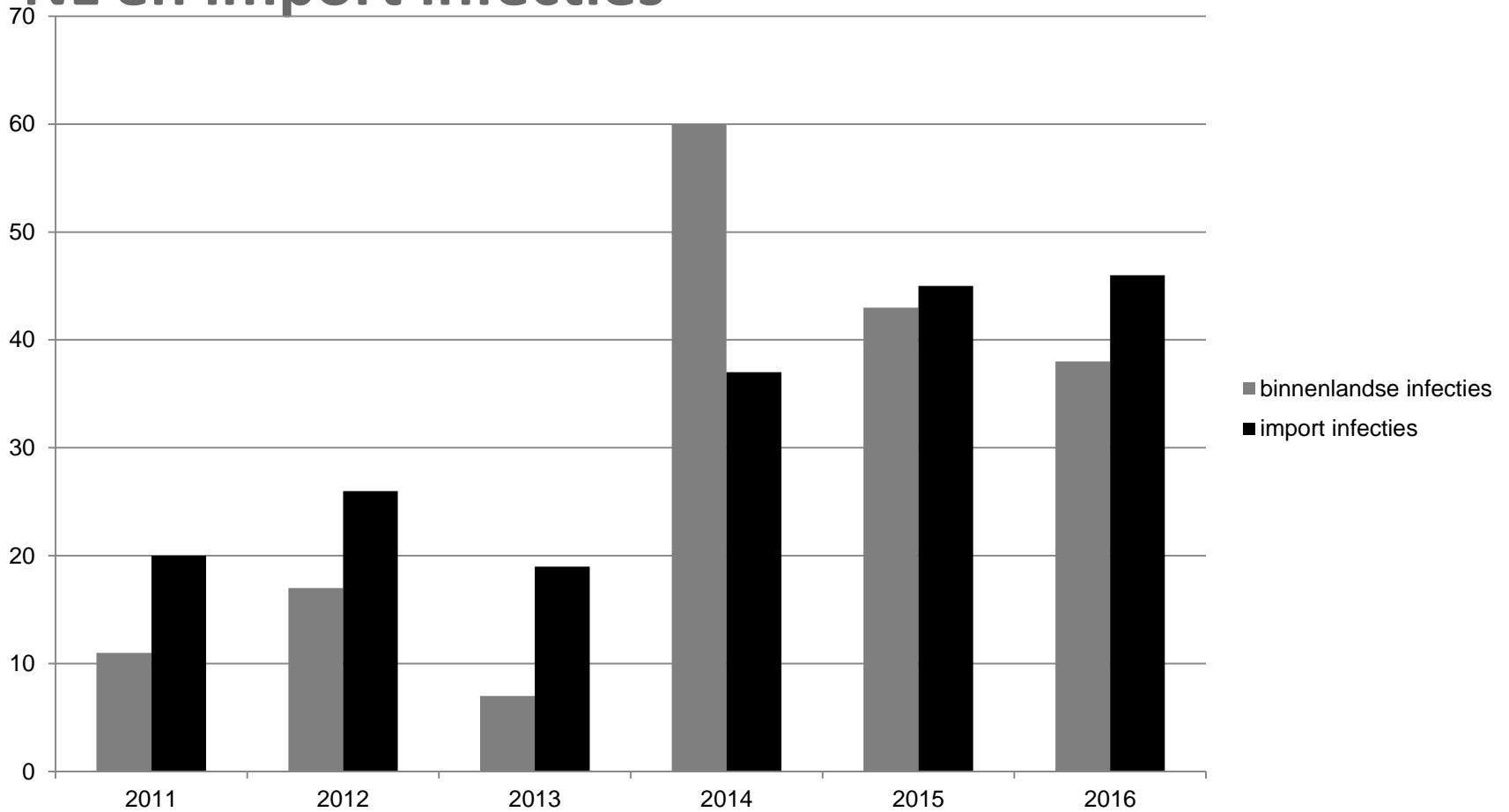
- Nederland
- Duitsland
- Belgie

Correlatie
tussen zachte
winter en
toename
leptospirose
gevallen

Aantal leptospirose patiënten, NL en import infecties

Seizoens invloeden

Tevens:

Vakantie seizoen

Oogst periode

Max knaagdier populaties

Regen

